

TORONTÁL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	48 K
Félévre	24 K
Negyedévre	12 K
Egy órára	4 K

Egyes szám ára 16 fillér.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Felkötő szerkesztő: Dr. MAYER JENŐ.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Zápolya-utca 1. sz. Telefonszám: 22

MEGJELENIK MINDEN NAP, VASÁR-
ÉS ÜNNEPNAPOK KIVÉTELVÉSEN.

Nagybecskerek, 1918.

XLVII. évfolyam, 143. szám.

Kedd, június 25.

Hivatalos jelentések.

A miniszterelnökség sajtóosztályától ma a következő hivatalos jelentést kaptuk a harc-
téri eseményekről:

Vezérkarunk jelentése.

Budapest, június 24.

OLASZ HARCTÉR:

Az áradás és a kedvezőtlen időjárás következtében támadt helyzet arra indított minket, hogy a Montellot és a Piave jobb partján kiküzdött más állások egyes szakaszait kiürítsük. Az erre nézve már egy négy nappal ezelőtt kiadott parancsot, a partváltoztatással összekötött hehéztségek ellenére úgy hajtottuk végre, hogy az ellenség előtt mozdulataink teljesen rejtve maradtak. Több, már kiürített vonalunk tegnap erős olasz ágyutüz alatt állott, ami helyenként pergőtűzzé fejlődött. Az ellenséges gyalogság is támadást intézett az általunk elhagyott árkok ellen, de messzehordó ágyúkkal ellátott útegeink visszaűzték.

A vezérkar főnöke.

Német hivatalos jelentés.

Berlin, június 24.

A nagy főhadiszállás jelenti:

NYUGATI HARCTÉR:

A helyzet változatlan. Napközben tovább tartott a fokozott harci tevékenység az Anere és az Avre mellett, este pedig a harc vonal más szakaszain is feléledt. Az éjszaka folyamán élénk felderítő tevékenység. Badenvillerstől keletre csapataink behatoltak az amerikaiak és franciák árkaiba, az ellenségnek súlyos veszteségeket okoztak és 40 foglyot hoztak be. Udet hadnagy 31. és 32-ik, Echrin főhadnagy 20. és 21-ik légi győzelmét aratta.

Ludendorff.

A miniszter a korai cséplésért.

— Prémium a gazdáknak. —

Jankó Ágoston alispán ma a következő nagyfontosságú távirati rendelkezést kapta Windischgrätz Lajos herceg közlelmezési minisztertől:

A terménykészletek fogyatékosága a hadsereg és polgári lakosság ellátását egyaránt súlyosan veszélyezteti. Legkomolyabb élelmezési zavarok csak azzal kerülhetők el, ha a korai cséplés legrövidebb időn belül megkezdődik, úgy hogy a malmok már július előtt megkezdhesék az első készletek őrlését. A korai cséplés lehetővé tételére érdekében intézkedés történt.

A gazdasági munkálatok elvégzésére kellő munkaerő, a csépléshez szükséges anyagok és szén, valamint a termény elszállítására szolgáló zsákok biztosítása iránt a termérendelet is megjelent s az átvevő-bizottságok megalakultak, így a termésfeleslegek átvételének nincs akadálya.

Utásitom tehát alispán urat, kötelezze a megye területén az összes hatóságokat vagy akár egyes gazdaságokat, amelyben a korai cséplés, habár csak őszi árpára lehetséges, de a termelők azt még önként meg nem kezdték, a cséplési munkálatok haladéktalan megindítására és sürgesse minden erejével a készletek beszállítását.

Minthogy pedig a termelő a termérendelet 4. szakasza értelmében önként is felajánlhatja terményeit a Hadi-termény illetékes bizománysának, hason oda, hogy ez megtörténjen. Emellett az átvevő-bizottságok haladéktalanul kezdjék meg a kiesélt termény átvételét a nagy-, közép- és kisgazdaságokban egyaránt s már az átvétellel egyidejűleg intézkedjenek az átvett készleteknek a legközelebbi vasutálomásra, malomba való rögtöni elszállítása iránt. — Habár a meghatározott időpontig megvételre felajánlott, illetve átvett terményekért általában jóval magasabb ár fog fizettni a termelőknek, a korai cséplésre való buzdításul már most intézkedtem, hogy a korai cséplésből származó és egy meghatározott rövid idő alatt tényleg beszállított termények után még külön szállítási prémium is fizetessék. Mint hogy a prémiumok 10 napi időközönként csökkenni fognak, a termelőknek is elsőrendű érdeke terményeik leg-sürgösebb kieséplése és beszállítása. Utásitom végül alispán (polgármester) urat, hogy jelen rendeletemet sürgősen a legszélesebb körben tegye közhirré.

Közlelmezési miniszter.

Jó minőségű meggy kapható maximális áron Zápolya-utca 1. sz. alatt.

Az új bolgár kormány.

Szófia, június 25. Az új kormány a következőképpen alakult meg:

Miniszterelnök és külügy: Malinoff.

Belügy: Takeff.

Pénzügy: Lipateheff.

Közoktatásügy: Kostriskoff.

Igazságügy: Danailoff.

Földmivelésügy: Madjaroff.

Közmunka: Muchanoff.

Vasutügy: Moloff.

Az új kormány legtöbb tagja a demokrata-párthoz tartozik. Kostriskoff és Lipateheff a Radew-párthól jöttek át, a hadügyminiszter eddig a 4-ik bolgár hadseregnek volt parancsnoka. Takeff, Lipateheff és Muchanoff már Melinoff első kabinetjében helyet foglaltak, amely 1908-tól 1911-ig volt kormányon.

Melinoff nem állított össze koalíciós kormányt. Radoslavov, rosszul sikerült irányu kísérletei után már nem is keresték ilyen irányban a megoldást. Miután Melinoff, aki annakelőtte ruszofil érzelmű volt, ma már Radoslavov külpolitikájának híve, a közel jövőben megoldásra váró kérdések eldöntésében számíthat a szobranje többségére.

Oroszország nem akar új háborút Németországgal.

A szovjetek és az entente.

Stockholm, június 22. A pétervári távirati ügynökség jelentése. A félhivatalos „Isvestija” egy cikkében állást foglal az ellen a megnyilvánuló irányzat ellen, hogy Oroszországot tekintet nélkül készültségére és az ellenkező közhangulatra újra háboruba kergessék. Többek közt ezeket írja: „Akik erre a kalandra bujtogatnak, gondolják meg, hogy tervük keresztülvételénél a forradalmi Oroszország végsőig menő ellenállásával kerülnek majd szembe. Igen súlyos vigasz lehet csak számukra az, hogy egyes áruló szociálista elemek azt képzelik, hogy képesek lesznek a szovjet hatalmát megdönteni azáltal, hogy hamis híreket kürtölnek a világba a népnek a szovjet kormány felőli eszélyességéről. Tényleg azonban a mai kormány bírja a nép bizalmát. Nemcsak a munkások és parasztok milliói fognak forradalmi légiókká változni, hogy végső szükség esetén megvédelmezzék a szovjetek hatalmát, hanem a tömegek sehoh sem fogják tűrni, hogy Oroszországot Németországgal új háboruba kergessék. Szövetségeseinknek is tudniok kell, hogy ez egész Oroszországban a polgárháborút vonná maga után.

A magyar népoktatásügy alaptörvénye.

Nagybecskerek, június 25.

Ez idén van félszázados évfordulója annak, hogy Magyarország boldog emlékü első alkotmányos közoktatásügyi minisztere, báró Eötvös József megalkotta a magyar népoktatásügy legsarkalatosabb alaptörvényét, az 1868-iki XXXVIII-ik törvénycikket, mely elrendelte az iskolakötelezettséget. Ezt a nevezetes évfordulót ülte meg a nagybecskereki áll. elemi iskolai tantestület szombaton tartott együttes gyűlésén, amelyen Bányai Jakab igazgató szép és beható ünnepi beszédben méltatta a nevezetes törvény intézkedését. Az ünnepi beszédet a következőkben egész terjedelmében közöljük:

Mélyen tisztelt együttes értekezlet!

F. é. február hóban az együttes értekezlet azon megtisztelő megbízatásban részesített, hogy f. tanévi záróértekezletünk alkalmával az 1868. évi 38. t.-c.-ről megemlékezzem. Teszem azt azon okból, mert a folyó évben van ötven éve annak, hogy dicső emlékü báró Eötvös József vallás- és közoktatásügyi miniszternek népoktatásügyi törvényjavaslatát a törvényhozás elé terjesztette és a törvényhozás azt több rendbeli módosítással elfogadta. A módosítások, melyek annak idejében egyrészt felekezeti szempontból tettek, nem váltak az eredeti javaslatnak előnyére, hatásukat sajnós a törvény életbeléptetésének napjától mai napig sokszor keserűen éreztetik. A módosított és sok tekintetben eredeti alakjából kivételtetett javaslat elfogadott alakjában is azonban még mindig remekmű maradt és ha az 1868. évi XXVIII. t.-c-ikket egész terjedelmében végrehajtották volna, a mi kulturánk ma már a virágzás legmagasabb fokát érte volna el.

Ötven év t. Kartársaim elég hosszú idő lett volna arra, hogy a nagy Eötvös által hirdetett ige teljesen tette váljék. Hogy azonban Önök némileg hü képet szerezzenek arról, hogy mi történt hazánkban 1868 óta, szükséges, hogy a szóban levő törvényt, melynek 50 éves élete ma ünnepi hangulatba hoz bennünket, habár csak rövid, halvány vonásokban ismertessem.

Az egyes fejezetek tartalmának ismertetése alkalmával utalni fogok rövidesen arra is, hogy mi történt azokkal összefüggésben. A törvény első fejezete 8. §-ban a tanítás kötelezettségéről és szabadságáról szól. Benne van a 6-tól 12-ig, illetőleg 15 éves korig tartó tankötelezettségről, a szellemileg gyöngye, ragályos bajban, elmebetegségben szenvedő gyermekekről való intézkedés. Szabatosan körülírja a hanyag szülőkkel szemben követendő eljárást az intéstől kezdve a legmagasabb fokú büntetésig.

Az 1868. évi XXVIII. t.-c.-nek legfontosabb intézkedései ezen §-okban foglaltak. Habár nem tagadható, hogy 1868 óta az iskolába járó tankötelesek száma lényegesen szaporodott, mégis még fájdalommal kell konstatálni, hogy a tankötelezettség teljes végrehajtása dolgában más művelt államokkal szemben nagyon visszamaradtunk. Visszamaradtunk a mindennapi iskoláztatás terén, az analfabéták óriási száma, a be nem iskolázottak nagy tömege, az egészen iskolák nélkül levők, vagy rossz hasznavehetetlen viskókban meghuzódó iskolák még mindig nagyon elszomorító jelenségek. Megjelent a tankötelezettség végrehajtására vonatkozólag azóta sok rendelet, itt-ott némi javulás észlelhető, a törvény 4. §-ában foglalt intézkedések azonban sajnós a várakozásnak nem feleltek meg, ha rendes iskoláztatást akarnak a tankötelezettségre vonatkozólag legalább is oly radikális törvényes intézkedésekre nézve fennállanak. Továbbá nehogy azonban ezen szakasznál hosszasan időzzek, röviden azon óhajomnak is adok kifejezést; vajha a magyar törvényhozás a vallás- és közoktatásügyi miniszternek oly összeget bocsájtaná rendelkezésére, hogy hazánk minden tankötelezettje a törvényben meghatározott korban iskolába járhatson.

A II. fejezet röviden felsorolja a népoktatási intézeteket, hogy azok nyilvánosak, vagy magániskolák lehetnek és, hogy kik állíthatnak fel nyilvános tanintézeteket.

A III. fejezet 5. §-ban a hitfelekezeti által felállított népoktatási tanintézetekről szól.

A felekezeti iskolák a tanügy terén adott joguk nem mindenhol és nem mindenben váltak az ügynek javára. Habár tagadhatatlan, hogy a hazafias felekezeti iskolákban számos oly iskolákat tartottak és tartanak fenn, melyek az állami és községi jellegű iskolákkal nemes

versenyre keltek, mégis a felekezeti iskolák adott joggal egyes nemzetiségek a felekezeti iskolák köpenyében alatt súlyosan visszaéltek. A hazánkban a nemzetiségek által fentartott iskolák a magyar állami követelményeknek nem felelnek meg, tisztelet a csekély kivételnek, nem neveltek és nem nevelnek a magyar államhoz, annak egységéhez ragaszkodó, hű polgárokat. Ezen iskolákba magyar nemzeti szellemet csak úgy lehetne belevinni, ha azokban teljesen megbízható, az állam által kinevezett tanerők működnek. Véleményem helyessége mellett szólnak ama szomorú tapasztalatok, melyeket a román betörés alkalmával szerztünk, mely tényből kifolyólag a magyar állam megerősítése céljából nagyszabású tanügyi intézkedések vannak kilátásban.

A hazafias érzelmű és gondolkodású felekezeti iskolái is akadály nélkül fenttarthatók volnának a jövőben is, de csak úgy, ha a felekezeti iskolánál működő tanító emancipálnék, ha mindenhol az iskola élére szakképzett tanítót állítanának, az iskola belső szellemi életére vonatkozólag a felekezeti és állami iskolák között különbség nem volna. A felekezeti tanítónak legyenek a hitfelekezettel szemben bizonyos kötelezettségei, az iskola azonban tan- és nevelőintézet maradjon, az tisztán a paedagógia szolgálatában álljon és ne engedjék meg, hogy másfoglalkozású emberei a tiszta vallásosság és hazafiság szolgálatában álló iskolát munkájában megzavarják. Bármily jellegű legyen az iskola, az csak az esetben felel meg a célnek, ha abban a paedagógia dominál. A felekezeti külön kívánalmat csak annyiban volnának teljesítendő, amennyiben azok a nevelés és tanítás érdekeivel összeegyeztethetők.

Röviden összefoglalva a mondottakat, az 1868. évi XXVIII. t.-c.-nek a felekezeti iskolákra vonatkozó §-ait a törvény módosítása esetén oly §-okkal kellene bővíteni, melyek egyrészt a magyar állam érdekeit megóvják, másrészt a tanító függetlenségét biztosítják. Ez okból az állam ellenőrzési jogát egész terjedelmében gyakorolni kellene, a felügyeletet gyakorló közegeknek oly hatáskört kellene biztosítani, mely lehetségessé teszi, hogy az állam érdeke ellen működő, az iskola belső életét károsító nem istápoló iskolákhoz ne csak keztyűs kézzel nyúlhatson, hanem azokat a legnagyobb szigorral valódi rendeltetésük útjára terelje.

A IV. fejezet a magánosok és társulatok által felállított népoktatási tanintézetekről szól. Az V. fejezet a községi népoktatási tanintézetek ügyeit tárgyalja.

Az 1868. évi 38. t.-c.-nek legszebb alkotása a községi iskola intézménye. Van-e szebb, gyönyörűbb eszme mint az, hogy a község összes lakosai egy nagy, nemes és magaslatos cél, a gyermekek tanítása és nevelése érdekében egyesült erővel fáradozzanak, buzgólkodjanak. A törvény szerint az egész népoktatásnak, különösen az elemi iskolának a gerince a községi iskola, amelyben a községi lakosok gyermekei hitfelekezeti különbség nélkül nevelésben, oktatásban részesülhetnek.

A törvény szabatosan felsorolja a községi iskola kellekeit: 1. milyenek legyenek az újonnan építendő iskolák; 2. miképpen alakítandók át a régi épületek; 3. hogy a fiúk és leányok lehetőleg elkülönítve taníttassanak; 4. milyen legyen az iskola felszerelése; 5. hogy a szegény gyermekek ingyen kapjanak könyveket; 6. ki gondoskodik a tanító díjazásáról; 7. ki viseli a községi népiskolák terheit, intézkedik a maximum 5%-os iskolai pótdóról; 8. az iskolai alap létesítésének kötelezettsége; 9. a letesítendő iskolai alap jövedelmi forrásai; 10. az iskolaépületek és tanítók építése és fenntartása; 11. az államsegély.

Az ötven évi tapasztalat a községi iskolához fűzött szép reményeket nem igazolta. A községi iskolának hatalmas versenytársa volt a felekezeti, sok helyen — sajnós — a nemzetiséggel összeforrott felekezeti iskola. A felekezeti iskola sokak szerint az államnak hatalmas segítő társa volt mai napig, amennyiben az iskolai kiadások jelentékeny része az ő vállaira nehezedett.

Amilyen plauzibilisnek látszik ezen felfogás pénzügyi szempontból, annyira helyt nem álló a kultúra szempontjából tekintve. A községi iskola eszméje elfogadható, mert a község mint olyan, az állam alkotó részének tekinthető ott, hol a község lakosai egyesülnek a község érdekében, ott egyuttal az állam érdekében egyesülnek. Nem így van ez a felekezeti iskolákban, melynek főcélja elsősorban az, hogy a felekezeti iskolák, esetleg nemzetiségeknek derék harcosokat neveljen. Ezen cél azonban nem egyeztethető össze mind az állam érdekeivel. Az iskola és tanítóság érdekeit, a tanítás ered-

ményét veszélyezteti sok eksklusiv jellegű iskolánál azon körülmény is, hogy az iskola belső életébe illetéktelen tényezők avatkoznak, melyek az iskolát az állam, a helyes nevelés érdekeivel össze nem egyeztethető érdekszférába terelik.

A községi iskolának másik, nem annyira versenytársa, mint jogutóda az állami iskola. Hiába nálunk magyaroknál minden téren, így a nevelés terén is megvan az a bizonyos szalmatűz. Amily örömmel és lelkesedéssel karolták fel 1868 után a községi iskolát és amennyire jól esett a tanítóság jelentékeny részének, hogy évszázados nyomás alól felszabadult, annyira eszékent az érdeklődés később és az iskolai kiadások szaporodásával az egyes községek az iskolákat állami kezelésbe adták át. Ma az ország legkevesebb iskolája községi. Az iskolák jellegének kérdése szóba került a választójogi kérdéssel kapcsolatban is. Nem kételkedem benne, hogy ha a magyar tanítóságot megszavaztatnák és mindenki meggyőződését nyíltan, külső befolyásolás nélkül követhetné, a magyar tanítói karnak csak egy óriási nagy tábora, az állami népoktatás tábora volna.

A törvény a községi iskolákat elemi, felsőbb népiskolák és polgári iskolák csoportjára osztja. Bölcseleintézkedik a törvény, hogy minden gyermeknek legyen iskolája, a városnak épügy, mint a tanyainak. A törvény ezen intenciói azonban mai napig sem valósultak meg. Az egyes nagyobb helységekből történt decentralizáció dacára is a nagyon távol, tanyákon lakó gyermekek számára nincs mindenhol iskola.

Fontos §-ai ezen szakasznak azok, melyek az elemi iskolai oktatás 2 tanfolyamát különböztetik: a 6 évig tartó elemi és a 2-3 évre terjedő ismételőiskolai tanítást.

Ha a mindennapi iskolai tanítás terén az egész vonalon nagy haladás konstalálható, nem mondhatjuk ugyanazt az ismételő iskolai oktatásról. A tulajdonképeni ismételő iskola már is csak papíron létező intézmény, az annak hatásköréből kivált iparos és kereskedőtanone iskolák külön szervezeti szabályaink szerint igen szépen fejlődtek. Nem állíthatjuk ugyanazt az ugynevezett gazdasági ismételő iskolákról, vagyis gazdasági népiskolákról. Azokról már sok szépet írtak, szónokoltak. Maguk a szóban levő intézetek a gyakorlatban fényesen megmutatják azt, hogy milyen ne legyen az iskola. Majd ha az iskolakötelezettségre vonatkozólag oly szigorú törvényeket hoznak, mint a hadkötelezettségre vonatkozólag, ha az iskolaszökevények szülőivel, gyámjaival szemben úgy fognak eljárni, mint a katonaszökevényekkel szemben, akkor majd teremthetünk nemesak virágzó elemi, hanem ismételő, gazdasági, iparos és kereskedőtanone iskolai oktatást.

Az elemi népiszkola köteles tantárgyainhoz 1868 óta hozzájárult a munkatanítás, melynek terén az elemi iskola eddig is szép eredményeket tud felmutatni. A kezűleges oktatás egyik eszköze annak, hogy miképpen neveljük népünket munkaszeretetre. A napjainkban sűrűn hangoztatott többtermelés problémáját csak úgy lehet megoldani, ha a gyermekeinket munkaszeretetre neveljük és ha a népiszkola minden egyes tantárgya a munkaszeretetre való nevelés szolgálatában áll. Ehhez pedig hivatásuk magaslatán álló, egész idejüket, életüket, minden erejüket csakis az iskolának szentelő tanítókra volna szükségünk.

A törvény 56. §-a értelmében a tanterv időnként való meghatározása a közoktatásügyi miniszter teendője. A jelenleg érvényben levő tanterv 1905-ben jelent meg. A kultuszminiszter nem száraz tantervet adott az iskoláknak, hanem oly remekművet juttatott a tanítás kezébe, amelyben lefektetett eszmék sajnós még sem mentek át egészen a köztudatba. A tanterv után következő módszeres fejtegetések és utasítások igen nagybecsűek és érdemei, hogy minden tanító azokat évenként mielőtt részletes tantervei kiépítéséhez fog, figyelmesen elolvassa. Ajánlom minden egyes tagtársamnak azt, hogy a minden egyes tantárgy célját, anyagát és terjedelmét tárgyaló örökbecsű szakaszokat ne csak olvassa, hanem behatóan tanulmányozza, mert ezen könyvben foglalt utmutatások szerint lehet csak az iskolában valóban alapos munkát végezni.

(Folytatjuk.)

HIRDESSEN
a „Torontálba“
TELEFON-SZÁM 21.

HIREK

— **Kitüntetett 12-ös tisztek.** Őfelsége a király a Ferenc József-rend lovagkeresztjét adományozta a hadiékítménnyel a hadi vasutiszolgáltatásban kifejtett kitünő szolgálati elismerésül **Hassman** Tivadar alezredesnek a 12. gy.-e-ben, beosztva a temesvári vasutvonal parancsnoksághoz. Őfelsége megengedte, hogy **Philipp** Lothar százados az oldenburgi Frigyes Agost kereszt 2. osztályát, **Hassman** Tivadar alezredes pedig a német vaskereszt 2. osztályát elfogadja és viselje. **Léderer** József főhadnagynak másodszor az újlagos legfelső dicséret elismerés adatott tudtul a kardok egyidejű adományozása mellett. A vaskorona-rend 3. osztályát kapta a hadiékítménnyel és a kardokkal az ellenség előtt tanúsított kitünő szolgálataiért és vitéz magatartásáért **Ocegovic** Milos százados, beosztva a vezérkarhoz. Az arany érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján kapta a háboruban teljesített kitünő szolgálatai elismerésül **Griesbach** Gusztáv népfőlkelő hadnagy, beosztva a kolozsvári gyűjtőállomásra. A legfelső dicséret elismerés tudtul adatott az ellenség előtt tanúsított kitünő szolgálatai elismerésül **Tamás** Károly tartalékos hadnagynak. Másodszor a katonai érdemkereszt 3. osztályát kapta a hadiékítménnyel és a kardokkal **Biskoroványi** Ernő tartalékos főhadnagy. A katonai érdemkereszt 3. osztályát a hadiékítménnyel és a kardokkal először kapták **Reidinger** Ferenc és **Schaol** Ferenc főhadnagyk. A legfelsőbb dicséret elismerésben részesült a kardok egyidejű adományozása mellett az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásáért: **Jeszenák** János báró tart. hadnagy, ugyanezt a kitüntetést kapta az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásáért és kitünő szolgálataiért **Hirschl** Sándor tart. főhadnagy. Végül legfelsőbb elismerésben részesültek a háboruban teljesített kitünő szolgálataik elismerésül **Kosmic** Serif százados és lovag **Leonarde** Ervin tart. főhadnagy.

— **Előjegyzés a főgimn. I. osztályába.** Mint-hogy a kultuszminiszter legutóbbi rendelete értelmében a főgimn. egy-egy osztályába 68 tanulónál több nem vehető fel: a főgimn. igazgatósága jun. hó 27., 28. és 29-én 9—12 óráig a gimnázium épület igazgatói irodájában a jövő 1918—19. tanévre a helybeliek részére és csakis I. osztályra előjegyzéseket (de nem végleges beírást) eszközöl. A jelölt hozza magával az elemi iskola IV. osztályu végbizonyítványát. A később jelentkezők felvétele, — ha a törvényes szám betöltelett — nem teljesíthető. Igazgatóság.

— **Kitüntetett 12-ös katonák.** A hadsereg-főparancsnokság a vaséremkeresztet a koronával a vitézségi érem szalagján adományozta **Bauer** Károly címzetes őrmesternek, **Patopozszi** Mihály őrmesternek és **Kovács** József népf. gyalogosnak. Az ezüst vitézségi érem 2-ik osztályát kapták **Eichhardt** György és **Bogdány** Lipót tizedesek, **Varyu** Péter népf. őrvezető, **Nagy** József és **Balla** Márton gyalogosok. Másodszor az ezüst vitézségi érem 2-ik osztályát kapta **Baráth** Rezső tartalékos tiszt-helyettes.

— **Elveszett.** A Révai-utcától a Melencei-utcaig át a Zápolya-utca 1. számig egy fekete bőrpénztárca 14 korona készpénzzel és postai csomagfeladóvények tartalommal elveszett. Kéri a megtalálót, sziveskedjék a tárcát a feladóvényekkel együtt a szerkesztőségbe küldeni.

— **Sándor Erzsébet operaházi fizetése.** Sándor Erzsébet a m. kir. operaház tüneményes bangu énekesnője most írta alá az operaházzal megújított szerződését. Az új szerződés Sándor Erzsébet évi 90.000 koronás fizetést biztosít, amely a szerződés lejártával újabb évi 10.000 koronával emelkedik.

— **Beírték az orosz foglyok.** **Petrovics** Vicentáné kistárnoki lakos házába az utca-felőli ablak betörése után behatoltak ismeretlen tettesek és elvittek 150 rőf fehér házi-vásznat hatezer korona értékben, ezenkívül

MODERN MOZI

Az Orientben (Aradáci-ut)
TELEFONSZÁM 312.

Szerdán, június 26-án, 3 előadás
(6, fél 9 és fél 11 órakor.)

Csak felnőtteknek! Felémelt helyárak!

A BESTIÁK

Erkölcse-dráma 4 felvonásban. Az amerikai leánykereskedelem titokzatos és rejtélyes világából.

Figyelmeztetés!

Ezen előadásokhoz 15 éven aluliak látogatása szigorúan tilos.

Helyárak:

Páholyülés 3 — K, I. hely 2 40 K, II. hely 1 50 K, III. hely 1 K.

inget, alsónadrágokat és szoknyákat, összesen 14 ezer 936 korona értékben. A rendőrség kinyomozta, hogy három orosz hadifogoly volt a betörő, akik a lopott holmit eladták Jankahidán. Az orgazdak meg is kerültek, de a tetteseknek semmi nyomuk. Petrovicsné kára is részben megtérült.

— **Adomány.** **Bakality** Jásóné és **Bakality** Márkáné 50—50 K-át adományoztak a Szociális Misszió ingyen tejére.

— **Három király aláírása.** Aradról jeleltük: **Barth** Lajos, a hírneves aradi autogramgyűjtő a legutóbbi két hét alatt három uralkodó névaláírásával gyarapította hatalmas gyűjteményét. Királyunk látogatása alkalmával — mint megirtuk — Szófiában volt s ekkor Károly király, aki trónörökös korában irt már a könyvbe, megkérdezte tőle: Akarja-e, hogy mint király is írjak bele? Őfelsége azután így írta be nevét: **Károly, Magyarország királya.** **Barth** ur — mondotta a király — ennek a kincsnek Magyarországon kell maradnia. **Ferdinánd** bolgár cár, aki **Barth** a Szent Sándor-rendjel koronás lovagkeresztjével tüntette ki, a következő aláírást adta: **Ferdinánd Rex, — a magyar tudományos akadémia dísztagja.** Ugyancsak magyarul irt a könyvbe a bolgár cár két fia is. **Barth** beszéli, hogy miközben királyunk a könyvet lapozta, ő így szolt:

— Felség, most következik felséged után a legnagyobb magyar ember. És megmutatta **Tisza** István gróf kitünően sikerült karrikatúráját. Ő felsége nevetve nézte a rajzot és mikor **Czernin** gróf németül megjegyezte, hogy a rajz pompás, a király így szolt:

— Igaza van, ez egy erős ember. . . .
Legutóbb még, ugyancsak magyarul **Lajos** bajor király és a négy leánya irt a könyvbe.

— **Lukáciu Amerikába szökött.** Brassóból jelentik: Jassyból érkezett megbízható híradás szerint **Lukáciu** László, a híres lacfalusi pópa, az élesdi kerület volt országgyűlési képviselője Romániából Amerikába szökött. **Lukáciu**, aki államellenes izgatásaival sokszor került összeütközésbe a magyar törvényekkel, még a román betörés előtt szökött át Romániába s ott **Goga** Oktaviánossal együtt folytatta izgatásait Magyarország ellen.

TAJÉKOZTATÓ.

Az ingyenes olvasóhelyiség és közkönyvtár nyitva van minden nap délután 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon délután 4 órától este 10 óráig. Könyvtáróra vasárnap, szerda és péntek délután 3—5 óráig.

A „Magyarországi munkások rokkant- és nyugdíjgyulete“ nagybecskereki fiókja minden hó 1-je után eső vasárnapján fogad el befizetéseket az Ellmer-féle helyiségben délután 2—5 óráig. — A beírások szintén ott eszközölhetnek.

Katonatöth Temesvári-ut 1500. szám alatt nyitva minden nap délután 2—9 óráig.

SZINHÁZ, ZENE

Heti műsor.

Június 25. Kedd: *Váljunk el*. Vigjáték. (Páratlan.)

Június 26. Szerda: *Bucsuelőadás. Szentgáli Márta*. Zöldy Márton színműve. (Páros.)

Tarnay Béla estéje. Tegnap este az „Évában“ bucsuzott el a nagybecskereki közönségtől **Tarnay Béla** a társulat bonvivánja. **Tarnay** Flaubert Oktave gyártulajdonost játszotta és úgy pompásan csengő hangjával, mint precíz játékaival sok tapsot váltott ki a közönségből, amely az első felvonás után percekig nagy ovációt rendezett neki, többször hívták a lámpák elé és virággal kedveskedtek neki. Az előadás is jobb volt tegnap, mint pár nap előtt.

Váljunk el! Ma este **Sardou**-vigjáték, a „Váljunk el“ kerül előadásra páratlan bérletben, a főbb szerepekben: **Zöldy** Vilmával, **Kemény** Lajossal, **Lugossyval**, **Gyárfással**, **Radócczal**, **Kertai** Ilonával, **Balázs** Mancival és **Varga** Sárival.

Az utolsó előadás. **Thália** rozzant kordéja holnapután kigördül **Beeskerek** város falai alól: holnap este utolsó előadás, azután elmennek a színészek **Versecre**. Az operett együttes már holnap hajnalban elhagyja a várost, holnap a „**Szentgály** **Márta**“ — ban még a vigjátéki ensemble játszik, azután ez is utána megy az operett-együttesnek. **Versecen** a „**Csárdáskirályné**“ — val kezdik meg a szezon június 27-én, esütörtökön. A verseci szezon július végéig tart, utána egy hónapi vakációt tart a színtársulat. Aug. 27-én újra **Nagybecskerekre** jön a társulat és itt megint hat hétig marad.

TÖRVÉNYSZÉK

§ **Összbüntetés kiszabás.** **Diszpiter** Zsuzsanna 33 éves nagylajosfalvai cselédeleányt lopás miatt a nagybecskereki kir. törvényszék 2 évi fegyházra, a pancsovai kir. törvényszék pedig egy évi börtönrre ítélte. A két büntetést tegnap összevonták: összbüntetést szabtak ki a nagybecskereki törvényszékben **Diszpiter** Zsuzsannára, akit két évi és tíz havi börtönrre ítéltek. Az elítelt nyomban megkezdte a büntetés kitöltését.

§ **A betegek tolvaja.** **Kovács** Róza, helyesebben **Pap** Mária 22 éves kiskapusi (Erdély) születésű és illetőségű kóbor cigányleány, aki lopásért már 5 évet töltött javítóintézetben, nemrég a nagybecskereki József kórházban volt ápolás alatt. Ezalatt a betegektől cipőt, alszoknyát és készpénzt is lopott. **Szilágyi** Szidónia verseci és **Radoszarlyev** Miklósné nagybecskereki lakosok feljelentésére a kir. törvényszék lopás vétségeért négy hónapi fegyházra ítélte **Pap** Mária-t. Az ítélet jogerős.

§ **A jómódu ember fia — libát lopott.** **Baracskov** Lázár 21 éves aracsai lakos jómódu gazdálkodó fia, de azért nem riadt vissza a lopástól. Azzal a váddal terheltén került a kir. törvényszék elé, hogy ötvenhat libát összelopkodott és ezeket **Zsigurszki** Cvéta temetőcsőszné utján értékesítette a piacon. **Zsigurszkiné** ellen ezért az orgazdaság vádját emelték. A főtárgyaláson beigazolódott azonban, hogy az asszony jóhiszeműen járt el. Ő ugyanis minden liba eladásért 2 korona borralót kapott **Baracskov**-tól. Jogosan hihette, hogy a libák az ő tulajdonát képezik, mert hisz **Baracskov** az egész községben ismert, jómódu ember fia. Az ügyész elejtette a vádat **Zsigurszki** Cvéta ellen. **Baracskov** Lázárra is összesen 7 darab liba ellopása igazolódott be, amit **Kovács** Sribty Iszától lopott 70 korona értékben. Ezért a bíróság egy hónapi fegyházra ítélte. Az ítélet jogerős.

TÉGLAGYÁRI ÉS ÉPÍTŐIPARI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

külteken fekvő irodája részére
keres

irni, olvasni és számolni tudó

kisasszonyt.

Jelentkezés a Téglagyári és Építőipari
Részvénytársaság vezérigazgatójánál.
629

544—1918. kig. szám.

660

Árverési hirdetmény.

Baranda község előjárósága ezennel köz-
hírré teszi, hogy *f. é. július 1-én d. u. 2 óra-
kor* Baranda községében 4 db kiselezett
tenyészkán a legtöbbet ígérőnek nyilvános ár-
verésen el fog adatni.

Baranda község előjárósága.

Könyvelésben jártas

férfi vagy női

irodai munkaszerőt

ki a levelezést is
intézné és gépirás-
ban jártas, keres
helybeli nagyobb
vállalat.

Ajánlatokat „**Őnálló**” jellegre a kiadó
hivatalba kérünk.
657

„SIGORIN“

csoda gyorsasággal irtja

a poloskat

Minta üveg 4 K. Nagy üveg 16 K.
1 db fecskendő 2 K. Kapható: min-
den gyógyszerárban, drogériában
és fűszerkereskedésben Budapesten
Török gyógyszerár, Király-utca 12.

Magyarországi egyedárúsító: 633

REMÉNY-gyógyszertár, PÉCS.

Jégszekrény

1 m. magas, 1 m. hosszú,
55 cm. széles, teljesen
használható állapotban

eladó.

665

Cím a kiadóban

Viszketegséget, sümört, rüht

Leggyorsabban elmulasztja a Dr. Flesch-féle eredeti
törvény-**Skaboform-kenőcs**
sen védett
nincs szaga, nem piszkít. Mindig eredeti pecsétes Dr.
Flesch-félet kérjünk. Próbátégely 5—K nagy tégely
5 K, családi tégely 12 K. — Kapható a helybeli gyógy-
szertárakban vagy direkt a készítőnél rendelhető.
Dr. FLESCHE „Korona” gyógyszerára
Győr.

Vételnél a „Skaboform” védjegyre ügyeljünk!

Hirdetmény.

Öregfalu község előjárósága ezennel köz-
hírré teszi hogy az öregfalui 526. számú te-
lekjegyzőkönyvben 791—648 hrzi szám alatt
felvett és Frig Pal és kk. Frig Pál, Janos, Er-
zsébet és Ágnes tulajdonát képező 10 hold
föld f. évi június hó 25-én d. e. 10 órakor
Öregfalu községében nyilvános árverésen a
legtöbbet ígérőnek örökaron el fog adatni.

Árverési feltételek az árverésig naponta a
hivatalos órák alatt a községi jegyzői irodá-
ban megtudhatók.

Öregfalu, 1918 június 16.

Szavuleszku István,
bíró.

Sziller György,
jegyző.

Kerestetik

668

3 férfi ápoló

és 2 udvaros,

akik lovak gondoza-
sához is értenek

azonnali belépésre.

Kórház igazgatóság

Módos.

Égetett mész,

nagyon szép darabos 100
kg-ként K 32.— árban 671

Portlandcement,

legjobb beocsini legolcsóbb napi árban
kapható

Özv. Guttman Jakabné és fiai cégnél
Nagybecskerek.

Hordókat és zsákokat nem adhatunk,
kérünk zsákokat vagy ponyvát hozni.

Értesítés!

Szives tudomására hozom Nagybecskerek
és vidéke n. é. közönségének, hogy az
általam tervbe vett és írásbelileg, valamint
táviratilag rendelt ausztriai cselédek nem
jönnek, mert értesültem, hogy ott is nagy
cselédhiány van. Kérem ebből kifolyólag a n.
é. közönséget, hogy ehhez képest alkalmaz-
kodni sziveskedjen. Rajta leszek azonban,
hogy a n. é. közönséget a lehetőséghez ké-
pest kiszolgáljam.

669

Teljes tisztelettel

Piking Jakab cselédszerző.

Aranyat kap a pincéjéből

ha champignon gomba termesztéssel foglalkozik.

Semmi befektetés nem szükséges, bármely pince, kamra,
üres szoba alkalmas. Ötven-hatvan korona napi mellék-
kereset. Télen-nyáron állandóan üzhető. — Gombacsirát
különként 6, öt kilót 25 K-ért használati utasítással küld

RETEK LAJOS Czepléd, Gubody-utca 5.

659

TÉGLAGYÁRI ÉS ÉPÍTŐIPARI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

keres

munka- felügyelőt.

Rokkant (félkaru vagy féllábu)
katonák előnyben részesülnek.
Megkivántatik irni-olvasni tudás.

Jelentkezés a Téglagyári és Építőipari
Részvénytársaság vezérigazgatójánál.
630

Gépirásban

jártas, németül is jól tudó

leányt

azonnalra keresünk.

Személyes jelentkezést kérünk.

672

Özv. Guttman Jakabné és fiai.

Veszünk

I—VII. kiocsátású

6°-os m. hadikölcsön-kötvényeket

folyó hó 27-ig

K 96.— nettó árfolyamon,

ezen időn túl a mindenkori
legmagasabb napiáron, ha az
ellenérték nálunk eszköz-
tendő VIII. hadikölcsönjegy-
zésre fordítatik.

667

Nagybecskereki Népbank Részvénytársulat.

HIRDETÉSEKET JUTANYOS ÁRERT
KÖZÜL A „TORONTAI” POLITI-
KAI NAPILAP KIADÓHIVATALA.